

6 LIIKENTEEN PERUSPALVELUJEN ARVIOINTI

6.1 Läänin liikenteellinen asema ja liikennestrategia

Läänin liikennestrategia

Liikenneosaston tehtävänä on turvata henkilö- ja tavaraliikenteen palvelut läänissä suunnittelun, liikenteen ostamisen ja lupamenettelyn avulla, edistää kansalaisten yhdenvertaista ja turvallista liikkumista sekä elinkeinoelämän kilpailukykyä ja vastata sähköisen viestinnän ja maantiekuljetusten varautumissuunnittelusta läänin alueella. Strategisella tasolla tämä on merkinnyt sitä, että tarvittavat kuljetus- ja liikkumistarpeet on pyritty hoitamaan mahdollisimman vähällä liikenteellä ja siten, että on noudatettu kestävä kehityksen periaatteita, parannettu liikenneturvallisuutta, turvattu ihmisten vapaita liikkumisoikeuksia ja alueiden kilpailukykyä. Oleellisina kysymyksinä ovat nousseet esille eri liikennemuotojen välinen työnjako, niiden järjestämismuoto ja rahoitus sekä oikeudenmukainen palvelutaso läänin eri osissa ja eri käyttäjäryhmissä.

Henkilöliikenteessä liikenneosasto on suunnannut toimintaansa siten, että

- joukkoliikenteen osuutta kaukoliikenteessä on pyritty lisäämään kehittämällä erityisesti liityntäyhteyksien sujuvuutta;
- kaupunkiseutujen joukkoliikenteen määrää on pyritty kasvattamaan parantamalla joukkoliikenteen houkuttelevuutta;
- joukkoliikenteen rahoitusta on suunnattu enenevässä määrin matkustuksen tukemiseen tukemalla kaupunki- ja seutulippuja;
- liikkumisen peruspalvelut maaseudulla on pyritty turvaamaan ostoliikenteen avulla sekä parantamaan palvelutasoa ja liikennepalvelujen tarjontaa uusien joustavien palvelu- ja kutsujoukkoliikenteiden avulla sekä
- pyritty parantamaan kevyen liikenteen vaihtoehtoisuutta kulkemisessa jo kansanterveydellisistä syistä (mm. liikennejärjestelmäsuunnitelmissa).

Tavaraliikenteessä on pidetty tärkeänä saada työnjakoa maantie-, rautatie- ja vesiliikenteen kesken. Työnjaon järjeistäminen on tarpeen jo tiestön kulumisen, ympäristönsuojelun ja liikenneturvallisuuden vuoksi. Liikenneosastolla on kuitenkin varsin vähän omia mahdollisuuksia näiden ajatusten toteuttamiseksi.

Toimintaympäristön kuvaus

Länsi-Suomen lääninhallituksessa liikenneosaston toiminnot on hajautettu eri palveluyksiköiden päätettäväksi. Turun toimipaikka käsittää Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat, Vaasan palveluyksikkö Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat, Jyväskylän palveluyksikkö Keski-Suomen maakunnan ja Tampereen palveluyksikkö Pirkanmaan maakunnan. Palveluyksiköiden alueet muodostavat tässä selvityksessä erään liikennepalveluiden arviointialueen (toiminta-alueen). Lisäksi tarkastelua suoritetaan pääasiassa kunta- ja läänitasolla.

Länsi-Suomen läänin kuntarakenne on hyvin moninainen. Liikenteen kannalta merkittäviä seikkoja ovat ainakin kunnan kokonaisväestö ja sen muutos, ikärakenteen muuttuminen, yhdyskuntarakenne mm. kunnan laajuus, asukastiheys ja taajamarakenne. Kuntakoko läänissä vaihtelee Tampereen 195 000 asukkaasta Iniön 238 asukkaaseen. Maakunnittain tarkastellen Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Keski-Suomessa, Satakunnassa, Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla on kaikissa yksi voimakas seudullinen väestökeskittymä, jossa asuu 45-75 prosenttia maakunnan väestöstä. Etelä-Pohjanmaalla suurin seutukeskus käsittää noin 30 % väestöstä.

Länsi-Suomen läänissä on yleisiä teitä kaikkiaan 26 955 km, mikä on 35 % koko maan yleisistä teistä. Tampereen ja Turun toiminta-alueilla on selvästi enemmän asukkaita yleisiä teitä kohti (90-84 as/km) kuin Jyväskylän ja Vaasan alueilla (51 as/km). Henkilöliikenteen käytössä olevien rautateiden pituus koko läänissä on 1 285 km.

Läänin rannikkoalueilta harjoitetaan laivaliikennettä Ruotsiin Turun ja Vaasan satamista, joiden matkustajamäärät hieman laskivat edelliseen vuoteen verrattuna. Turun sataman kautta kulki lähes 3,5 milj. matkustajaa, joista ulkomaan matkustajaliikenteen osuus oli 2,9 milj. matkustajaa. Vuonna 2000 Vaasan sataman kautta kulki yhteensä hieman yli 300 000 matkustajaa. Pietarsaaresta ei enää vuonna 2000 ollut matkustajalivaliikennettä

Turun toiminta-alueen erityispiirteenä on Turunmaan saaristo ja sen yhteysalusliikenne, joka kattaa lähes kaikki Turunmaan saariston asutut, tieyhteyttä vailla olevat saaret. Saaristomeren merenkulkupiiri hoitaa liikenneyhteyksiä 13 laivalla 12:lla yhteysalusreitillä, joilla on yhteensä noin 110 liikennepaikkaa. Yhteysaluksilla kuljetettiin vuonna 2000 noin 250 000 matkustajaa ja 85 000 ajoneuvoa.

Läänin kaikissa seitsemässä maakunnassa on oma lentokenttensä. Kansainvälistä vuoroliikennettä niistä oli Turun, Tampere-Pirkkalan, Jyväskylän ja Vaasan kentillä.

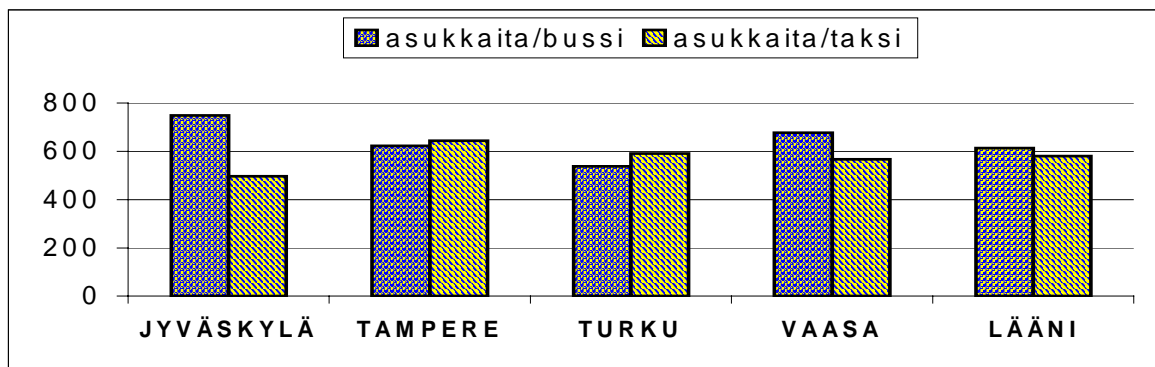
6.2 Läänin joukkoliikennepalvelujen tarjonta

Joukkoliikennelupien sekä taksilupien määrät

Joukkoliikennelupien määrä kasvoi vuoden 2000 aikana 37:llä eli lähes 10 prosenttia, luvilla olevien bussien määrä kasvoi 132:lla ja taksien määrä säilyi lähes ennallaan.

TAULUKKO 1. Joukkoliikennelupien sekä bussien ja taksien määrä 31.12. 2000

Toiminta-alue	Joukkoliikenneluvat	Linja-autot	Taksit
Jyväskylä	51	349	525
Tampere	79	722	698
Turku	163	1273	1160
Vaasa	110	650	777
yhteensä	403	2994	3160



KUVIO 1. Väestön määrä linja-autoa ja taksia kohti toiminta-alueittain 31.12. 2000

Joukkoliikenteen palvelutaso ja alueellinen tasapuolisuus

Joukkoliikenteen palvelutaso on monitasoinen kokonaisuus, joka muodostuu mm. alueen linja-auto- ja taksiryttäjien, kuntien ja lääninhallituksen yhteistoiminnan tuloksena. Julkinen liikenne on järjestetty niin, että yritykset hoitavat kannattavan liikenteen asiakastuloilla (linjaliikenne) ja viranomaiset ostavat sitä täydentävää liikennettä (ostoliikenne). Läänin suurimmat kaupungit (Tampere, Turku, Jyväskylä, Pori, Vaasa, Rauma, Kokkola ja Seinäjoki) myöntävät kunnan sisäisen liikenteen linjaliikenneluvat. Muut läänin sisäiset luvat myöntää lääninhallitus. Alueellinen yhdenvertaisuus on hyvin pitkälti kiinni lääninhallituksen ja kuntien ostovuoroista.

Vuoden 2000 aikana ei ole tapahtunut läänin alueella suuria muutoksia vuorotarjonnassa. Vuoromääriä on jonkin verran lisätty. Ilta-/yöliikennevuoroja on matkustustarpeen muutoksen myötä lisätty. Kokonaismatkustajamäärissä ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Seutulipuilla matkustaminen on useilla alueilla kuitenkin selvästi lisääntynyt. Paljolti ostoliikenteen varassa toimiva maaseutuliikenne on säilynyt lähes ennal-

laan. Joitakin erittäin pienten matkustajamäärien vuoroja on lakkautettu. Palveluliikenne on tarjonnut matkustajille uusia kunnan sisäisiä kulkumahdollisuuksia. Pääsääntöisesti työ- ja koulumatkaliikenne sekä päivittäinen asiointiliikenne on kyetty hoitamaan hyvin tai tyydyttävästi, mutta puutteitakin on. Joukkoliikenteen peruspalvelujen ongelmat läänissä liittyvät yleensä iltoihin ja viikonloppuihin ja osittain myös kesäaikaan, jolloin kouluvuorot eivät kulje. Vaikeimmin hallittavan alueen muodostavat harvaan-asutut, etäällä pääteistä olevat kunnat.

Jyväskylän toiminta-alueen joukkoliikenteen palvelutasossa ei ole vuoden 2000 aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Maaseutuliikenteen vuoromäärä on 1980-luvulla tapahtuneen karsimisen jälkeen säilynyt lähes muuttumattomana, palvelutasoa heikentämättä voitaisiin eräillä tieosilla päällekkäistä liikennettä vieläkin vähentää. Ostoliikenteessä lakkautettiin muutamia tarpeettomaksi käyneitä vuoroja ja linjaliikenteen puolella supistettiin muutama viikonloppuvuoro. Pikavuorohakemuksia jätettiin muutaman vuoden tauon jälkeen suuri määrä, ja Helsingin ja Jyväskylän välille saatiin kolme uutta yhteyttä. Jyväskylän kaupunkiliikenteen vuoromäärä on edelleen kasvanut, vaikka matkustajamäärä väheni hiukan. Muu kaupunkiliikenne säilyi entisellään. Palveluliikenne aloitettiin neljässä uudessa kunnassa, aikaisemmin palveluliikennettä oli Jyväskylässä ja Hankasalmella. Alueen jokaisessa kunnassa on saatavissa linja-autoliikenteen palveluja, ja alueellinen kattavuus väestöpohja huomioon ottaen on varsin hyvä. Jyväskylään on eri puolilta maakuntaa hyvät tai tyydyttävät yhteydet. Joillakin alueilla ollaan kuitenkin vaihtoyhteyksien varassa, toisaalla Jyväskylän yhteys voi vaatia pikavuoron käyttöä. Jokaisesta Jyväskylän toimialueen kunnasta voidaan arkipäivisin yhden päivän aikana käydä asioimassa Jyväskylässä, sen sijaan Jyväskylästä ei voida vastaavalla tavalla enää käydä jokaisessa alueen kunnassa. Maakunnan ulkopuolelle, mm. kaikkiin maakuntakeskuksiin, on hyvät yhteydet joko junalla tai pikavuorolla.

Tampereen toiminta-alueella on vuoden 2000 aikana aloitettu useita uusia vuoroja Tampereen seudun liikenteessä ja pikavuoroliikenteessä sekä parannettu aamu-, ilt- ja viikonloppuyhteyksiä muihin kuntiin Tampereelta/Tampereelle. Kannattamatonta liikennettä on korvattu ostoliikenteellä. Joukkoliikenteen alueellinen kattavuus on varsin hyvä, sillä useimmat kunnat ovat täydentäneet linjaliikennettä omilla liikenteen ostoillaan ja palveluliikenteillä. Tampereen seudulla on hyvin toimiva tiheävuoroinen joukkoliikennejärjestelmä. Työssäkäyntiliikenteen tarjonta on kysyntään nähden kattavaa. Lisäksi alueella on suhteellisen tiheä pikavuoroverkosto. Pikavuoroliikenteeltä/-liikenteelle on liityntäkuljetus Tampereen linja-autoasemalta lähikuntiin. Junayhteydet tarjoavat etenkin Oriveden ja Toijalan suunnista kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työssäkäyntiin Tampereen seudulla. Rautatieasemalta toimii kimpakyytipalvelu.

Turun toiminta-alueen suhteellisen vahva väestöpohja on luonut edellytykset melko kattavan linja-autoverkoston säilymiselle ja joka kunnassa on saatavissa joukkoliikenteen palveluja. Kuntakeskuksia yhdistävät toimivat linja-autoyhteydet muutamaa saaristokuntaa lukuunottamatta, joissa niissäkin joukkoliikenteen yhteydet ovat yleensä saavutettavissa saariston yhteysalusliikenteen avulla. Kuntien sisällä joukkoliikenteen verkostoa täydennetään kuntien järjestämällä asiointi- ja liityntälinjoilla, joita toimii lähes kaikissa kunnissa yhteensä noin 180 reitillä. Kohtalaisen tiheä linja-autoliikenne tyydyttää huomattavan osan työmatkaliikenteen tarpeista, mutta syvällä maaseudulla asutuksen hajanaisuuden ja väestön vähäisyyden vuoksi ei ole kaikkialla mahdollista harjoittaa lipputuloperusteista liikennettä, jolloin lääninhallitus ja kunnat pyrkivät säi-

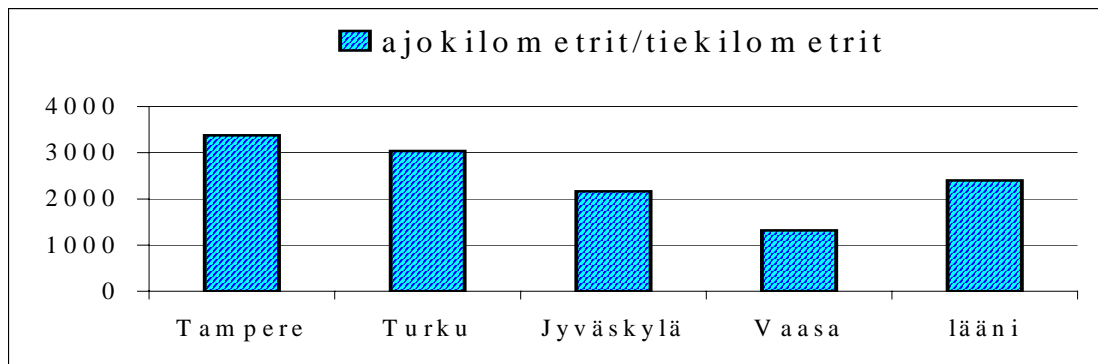
lyttämään minimitason vaatimukset täyttävät joukkoliikenteen peruspalvelut ostoliikenteenä. Mitä lähemmäksi kaupunkikeskuksia tullaan, sitä paremmin joukkoliikenne pystyy vastaamaan työmatkaliikenteen haasteisiin. Suurimpien kaupunkien lähialueilla linjaliikenne tarjoaa jo selkeän vaihtoehdon henkilöauton käytölle. Edulliset seutuliput alentavat matkakustannuksia työmatkaliikenteessä, ja ne ovat yleensä lisänneet matkustajamääriä

Vaasan toiminta-alueella joukkoliikenteen palvelutaso on pystytty säilyttämään. Osittain tähän on kyetty uusien palveluliikenteiden avulla ja seutulippumatkustamisen lisääntymisen myötä. Edelleen tulee palautetta ilta- ja viikonloppuliikenteen vaatimattomasta tarjonnasta. Pendeliliikennettä arvioitaessa on tarkasteltu vuorotarjontaa suurimmista keskuksista ja suurimpiin keskuksiin. Yleisesti ottaen pendeliliikenne toimii hyvin keskuksista ja keskuksiin, eikä näköpiirissä ole suurempia muutoksia tarjontaan.

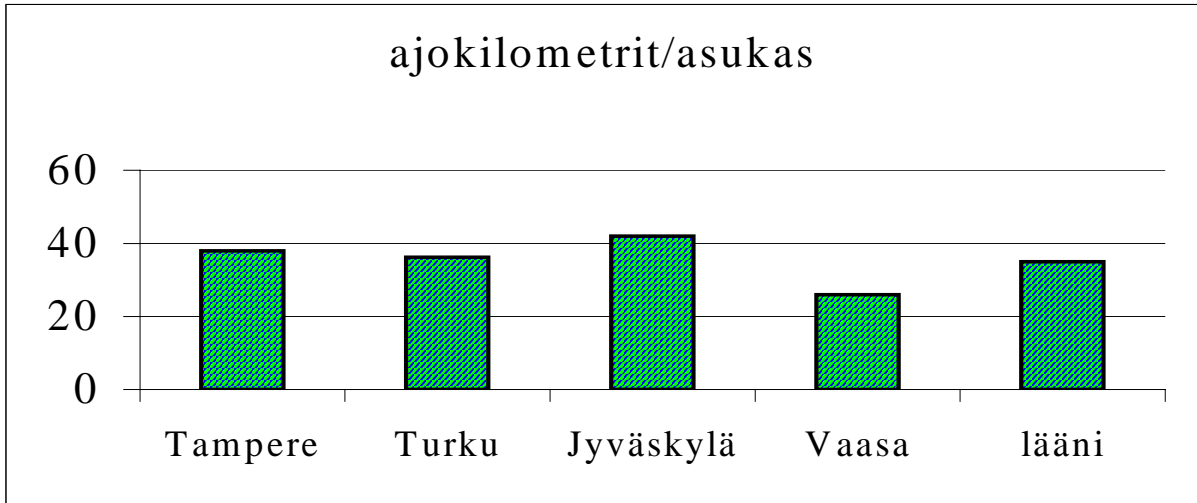
Linja-autovuorojen määrä vuorokaudessa on esitetty liitteessä 1. Vuoromäärät eivät sisällä suurimpien kaupunkien sisäistä liikennettä eikä kattavasti kuntien ostamaa liikennettä. Vuorotarjontaa on eniten suurissa kaupungeissa, joissa on tiheävuoroinen paikallisliikenne. Toinen hyvällä vuorotiheydellään esiin nouseva ryhmä on suurten kaupunkien naapurikunnat, joissa on paljon pendeliliikennettä. Näissä kunnissa on yleensä alhainen työpaikkaomavaraisuus. Kunnissa, joissa linja-autovuorojen tiheys on pieni, on usein suuri taksitiheys.

Länsi-Suomen läänissä ajetaan linjaliikenneluvilla ja lääninhallituksen ostovuoroilla yhteensä noin 64 miljoonaa kilometriä vuodessa. Tästä ostovuorojen osuus on 19 prosenttia. Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella ajetaan noin 24 miljoonaa kilometriä, Pirkanmaalla 17 miljoonaa, Keski-Suomessa 11 miljoonaa ja Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa 11,5 miljoonaa kilometriä. Ostokilometrien merkitys on suurin Jyväskylän ja Vaasan toiminta-alueella, noin 30 prosenttia kaikista kilometreistä. Kuntien lupa- ja ostoliikenne ei sisälly lukuihin. Kuntien sisäisen liikenteen suurimmat ajokilometrit ovat Tampereen ja Turun paikallisliikenteessä kummassakin noin 10 miljoonaa kilometriä. Jyväskylän seudulla ajetaan lähes 4,5 miljoonaa kilometriä, Porissa 3 miljoonaa sekä Vaasassa miljoona kilometriä.

KUVIO 2. Linjalupa- ja ostokilometrit yleisiä teitä kohti toiminta-alueittain

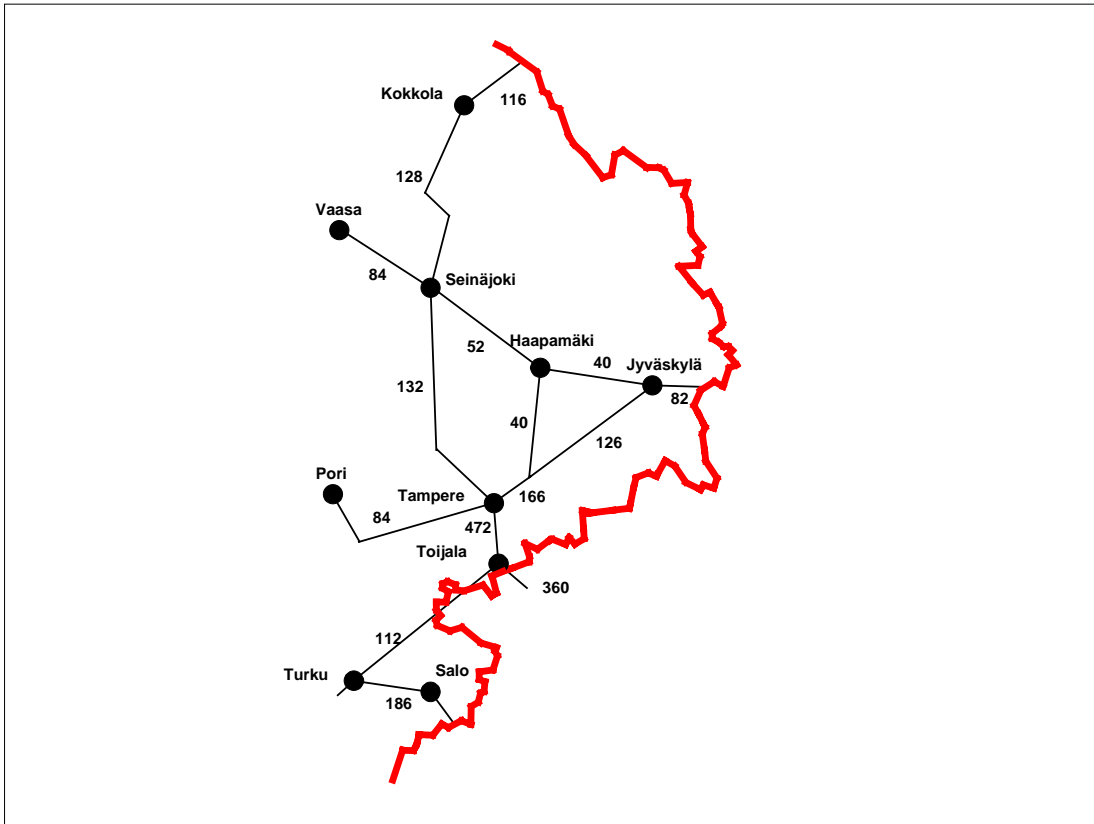


KUVIO 3. Linjalupa- ja ostokilometrit asukasta kohti toiminta-alueittain



Ajokilometriä suhteutettuna yleisten teiden pituuteen on Länsi-Suomen läänissä 2 369. Yleisten teiden kilometreihin suhteutettuna ajetaan eniten Tampereen toiminta-alueella ja asukaslukuun suhteutettuna Jyväskylän toiminta-alueella. Vaasan toiminta-alueella, missä on vähiten asukkaita tiekilometriä kohti, ajetaan myös vähiten suhteessa tiekilometreihin ja väkilukuun.

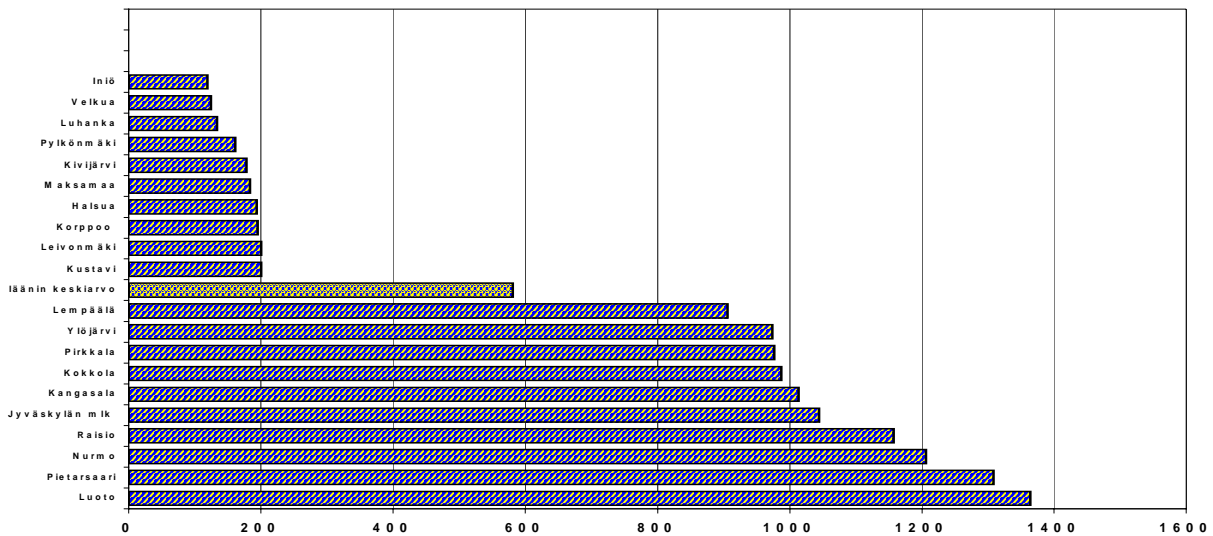
Junatarjonta kasvoi hieman Länsi-Suomen läänin alueella vuonna 2000 koskien mm. rataosuuksia Turku-Helsinki, Jyväskylä-Helsinki ja Turku-Tampere. Aikataulunmukaisia junavuoroja oli läänissä vilkkaimpina päivinä lähes 150. Suurinta junatarjonta oli Toijala-Tampere osuudella, missä kulki yli 40 junavuoroa päivässä molempiin suuntiin. Rataverkon suurimpana puutteena voidaan pitää länsirannikko yhdistävän radan (Turku-Pori-Vaasa) puuttumista. Oheisessa kuviossa on esitetty läänin junavuorojen määrä viikossa rataosittain syksyllä vuonna 2000.



KUVIO 4. Junavuorojen määrä Länsi-Suomen läänissä

Läänissä on 3 160 taksia, joista 149 on invataksia ja kalustorajoitettuja 186. Kalustorajoitetut taksit käsittävät pääasiassa vammaiskuljetuksiin soveltuvia vaihtoehtoisvarustettuja ajoneuvoja. Länsi-Suomessa on keskimäärin 581 asukasta yhtä taksia kohti. Taksitiheys on korkeimmillaan Jyväskylän palvelupisteen alueella, 497 asukasta taksia kohti. Vaasan alueen taksitiheys on 567, Turun alueen 590 ja pienin taksitiheys on Tampereen toiminta-alueella, 644 asukasta taksia kohti. Taksien merkitys liikenteen peruspalveluissa korostuu maaseutumaisissa kunnissa, joissa ne täydentävät heikohkoa linja- ja ostoliikenneverkkoa. Taksitiheys on suurimmillaan harvaanasutuissa kunnissa kuten mm. Iniössä, Velkualla, Luhangassa ja Pylkönmäellä, joissa on alle 200 asukasta yhtä taksia kohti(liite 1.)

KUVIO 5. 10 suurinta ja pienintä taksitiheyttä Länsi-Suomen läänissä (asukas/taksi)



6.3 Joukkoliikennepalvelujen laadukkuus

Eri lippujärjestelmien alueellinen kattavuus

Seutulipuissa mukana olevien kuntien määrä on kasvanut vuoden 2000 aikana 12 kunnalla. Seutulippualueet kattavat 159 kuntaa, mikä on 78 prosenttia kunnista (eräät kunnat kuuluvat useampaan seutulippualueeseen) ja väestöstä 91 prosenttia.

Jyväskylän toiminta-alueella seutulippu on käytössä 19 kunnassa ja väestöstä noin 90 % kuuluu järjestelmän piiriin. Jyväskylässä on kaupunkilippu, ja lisäksi niille Jyväskylän maalaiskuntalaisille, joille halvin seutulippu on matkaan nähden kallis, on oma kaupunkilippu. Seutulippujärjestelmään kuuluvilla Jämsänjokilaaksolla ja Äänekosken seudulla on myös omat kaupunkilippunsa.

Tampereen palveluyksikön alueella on 5 seutulippualueita. Seutulippualueet säilyivät ennallaan, mutta seutulipun käyttöalueita on laajennettu muutamissa kunnissa. Toijalan seudun ja Tampereen kaupunkiseudun seutulippualue aloittivat toimintansa 1997. Tampereen itäinen, Tampereen läntinen ja Mäntän seutulippualueet aloittivat syksyllä 1998. Seutulippujen piiriin kuuluu tällä hetkellä 97 % väestöstä ja muut kunnat paitsi Luopioinen, Kuhmalahti ja Virrat. Valkeakoskella on otettu käyttöön lokakuussa 1999 kaupunkilippu. Tampereella on käytössä kaupungin tukemat arvoliput ja kausiliput.

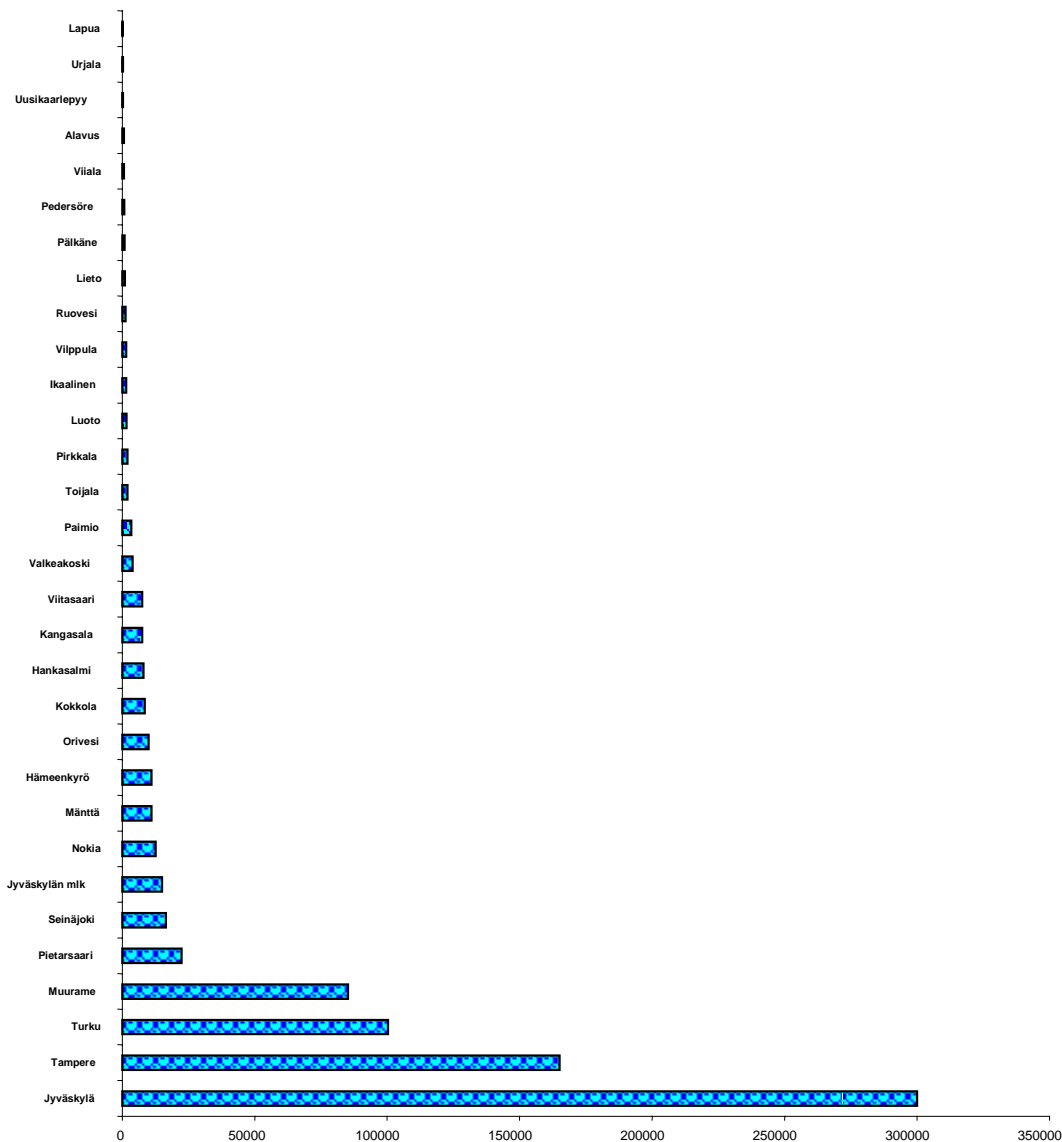
Turun toiminta-alueella oli vuonna 2000 toiminnassa Turun seudun, Loimaan seudun, Salon seudun, Vakka-Suomen, Satakunnan, Pohjois-Satakunnan ja Huittisten-Vammalan seutuliput. Turun seutulippu käynnistyi alkuvuodesta ja sitä laajennettiin heinäkuun alusta. Toiminta-alueen seitsemään seutulippujärjestelmään kuuluu 78 kuntaa ja 99% alueen väestöstä. Seutulippujärjestelmät on toteutettu Matkahuollon älykortilla. Turussa ja Porissa on käytössä kaupungin subventoima ja Salossa yrittäjän oma älykorttiperusteinen kaupunkilippu. Turussa ja Salossa on käytössä etäkortti ja Porissa kontaktillinen kortti.

Palvelulinjat ja palveluliikenne

Palveluliikenne on kaikille avointa liikennettä, jossa henkilökohtaiseen palveluun ja liikuntarajoitteisten kulkumahdollisuuksiin on panostettu tavallista joukkoliikennettä enemmän. Palveluliikenne voi toimia kiinteällä reitillä ja aikataululla tai perustua kutsuhjaukseen.

Kalusto koostuu yleensä matalalattiaisista pikkubusseista tai takseista, joihin saa kyytiin myös pyörätuoliasiakkaita. Osassa palveluliikennettä on avustavaa henkilökuntaa.

Uutta palveluliikennettä on aloitettu vuoden 2000 aikana yli 10 kunnassa ja palveluliikennettä on nykyisin yli 40 kunnassa, joista osa on kokeiluhankkeita. Palveluliikenteessä on käytössä 38 bussia ja 24 taksia. Matkustajia oli vuonna 2000 yhteensä 800 000 (liite 3).



KUVIO 7. Palveluliikenteen matkustajamäärät Länsi-Suomen läänissä

Vuosina 1999 ja 2000 tehtiin 19 Keski-Suomen kuntaan henkilölogistiikkasuunnitelmat, joiden perusteella vuonna 2000 palvelulinjoja oli toiminnassa kuudessa kunnassa. Jyväskylän kaupungin palveluliikenne alkoi 1996, sitä laajennettiin vuonna 2000. Viiden kunnan palveluksessa oli henkilöliikennelogistikko, ja 1999 aloitettua palveluliikenteeseen liittyvää kolmen kunnan taksikorttikokeilua jatkettiin. Syksyllä 2000 käynnistettiin koko palvelulinjastohankkeen seurantaraportin tekeminen, erityistä huomiota kiinnitetään palvelulinjoilla saatuihin säästöihin.

Tampereen palveluyksikön alueella palveluliikennettä on 15 kunnassa, joista osa on vakiintunut ja osa toimii kokeiluna. Lääninhallitus osallistuu kokeiluihin 50 prosentin osuudella. Matkustajia palveluliikenteen 24 bussissa ja 8 taksissa oli noin 230 000. Tampereella palveluliikenne toimi jo 14 alueella.

Turun toiminta-alueella on Liedon kunnassa sekä Naantalın ja Paimion kaupungeissa käynnistetty lääninhallituksen tukemat palveluliikennekokeilut. Salossa, Raumalla ja Uudenkaupungin kaupungeissa on käynnistetty palvelulinjojen toteuttamiseen tähtäävät hankkeet. Huittisten kaupungissa on käynnissä palveluliikenteen omainen kaupunkiliikennekokeilu. Turussa kokeillaan midibusseilla toteutettua linjaliikenteen omaista palveluliikennettä.

Vaasan toiminta-alueella palveluliikennettä on kahdeksassa kunnassa, joista viiden kunnan palveluliikenne käynnistyi vuoden 2000 aikana. Palveluliikenteessä kuljetettiin yhteensä 50883 matkustajaa 8 bussilla ja 40 taksilla.

Kalusto ja aikataulutiedotus

Länsi-Suomen läänissä Vaasan palveluyksikön alueella käytössä oleva kalusto on muuhun lääniin nähden hieman iäkkäämpää, Tampereen ja Turun alueilla hieman nuorempaa. Jyväskylän alueen kalusto on koko maan ja läänin keskitasoa.

Perinteisten aikataulujulkaisujen lisäksi mm. useiden liikennöitsijöiden, paikallisliikenteen harjoittajien ja seutujen aikatauluja on nykyisin luettavissa mm. Internetin kautta omilta sivuiltaan, kuntien kotisivuilta tai saatavissa yrittäjien palvelunumeroista. Lääninhallitus on julkaissut erillisaikatauluja ja osallistunut mm. lääni- ja seutukohtaisten aikataulujulkaisujen laatimiseen. Aikatauluinformaatio on kaikkiaan melko kattavaa, mutta esitystavaltaan ja sisällöltään kirjavaa.

Jyväskylän palveluyksikkö ei enää julkaissut alueen liikenteen kattavaa aikatauluyhdistelmää. Jyväskylän Liikenne Oy jakoi oman kaupunkiliikenteen aikataulunsa jokaiseen Jyväskylän kaupunkiseudun talouteen.

Tampereen toiminta-alueella jokaisella seutulippualueella on tehty oma aikataulukirja, mikä on jaettu jokaiseen talouteen. Lisäksi kolmen seutulippualueen aikataulu on laitettu Internetiin. Tampereen kaupunki julkaisee oman aikataulukirjansa, johon sisältyy Tampereen seudun seutuliikenne. Lääninhallitus on osallistunut aikataulujen kustannuksiin.

Turun toiminta-alueella suurissa kaupungeissa (Turku, Rauma, Pori) jaetaan aikataulut joka talouteen. Lääninhallitus on osallistunut sekä Porin että Loimaan seudun aikataulukirjan kustannuksiin.

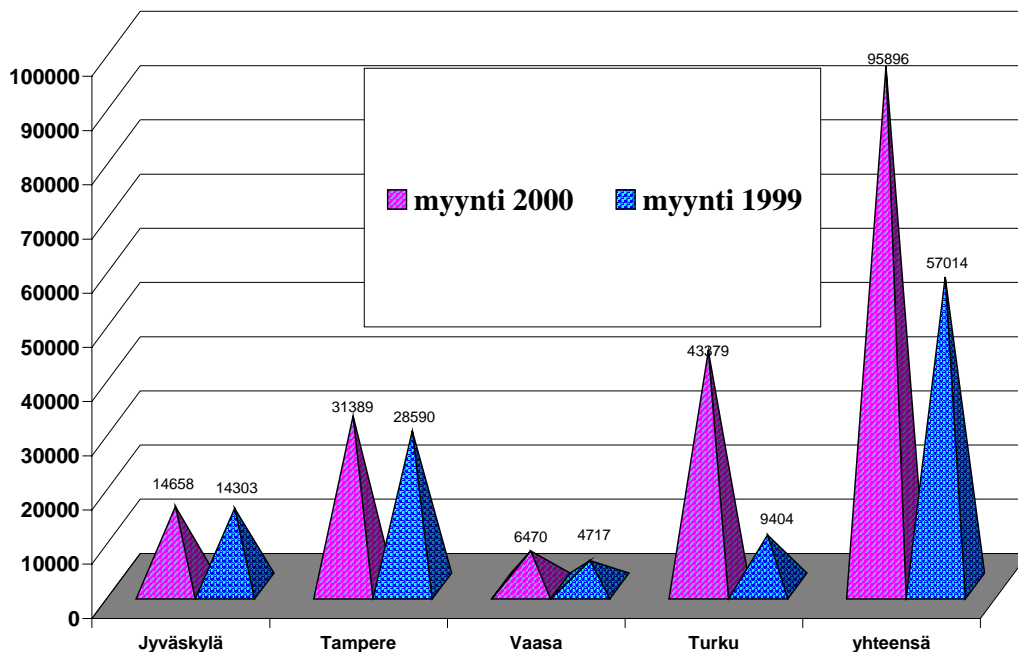
Vaasan toiminta-alueella aikataulutiedotusta on tehostettu. Kahdella seutulippualueella on perinteisen seutulippenaikataulujen lisäksi perustettu markkinointiryhmä pohtimaan tiedottamisen edistämistä. Konkreettisia toimenpiteitä tullaan tekemään tiedon lisäämiseksi ja mielikuvan parantamiseksi joukkoliikenteestä.

Länsi-Suomen läänin alueella toimii yhteensä yli 250 matalalattiabussia. Turun kaupunkiliikenteessä näistä on 116 ja Tampereella 79.

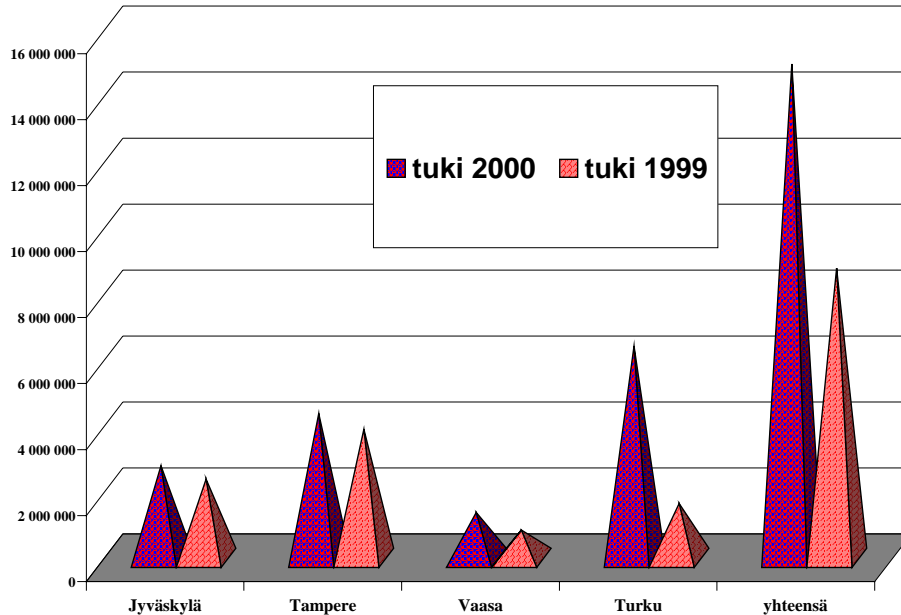
6.4 Joukkoliikennepalvelujen taloudellisuus

Seutuliput

Seutulippualueilla myytiin vuonna 2000 yhteensä 95896 seutulippua, joilla tehtiin 4,2 miljoonaa matkaa. Myynti kasvoi edellisvuoteen lähes 40000 kappaletta ja 68 prosenttia. Valtio (lääninhallitus) ja kunnat maksoivat seutulipputukea yhteensä 15 miljoonaa markkaa, noin 70 prosenttia enemmän kuin vuonna 1999. Seutulippusubventio lippua kohti säilyi lähes ennallaan keskimäärin 156 markassa. Seutulippujen myynti, matkustus ja subventio (valtion ja kuntien tukiosuus) seutulippualueittain/kunnittain on esitetty liitteessä 2.



KUVIO 8. Seutulippujen myynti toiminta-alueittain vuosina 1999-2000



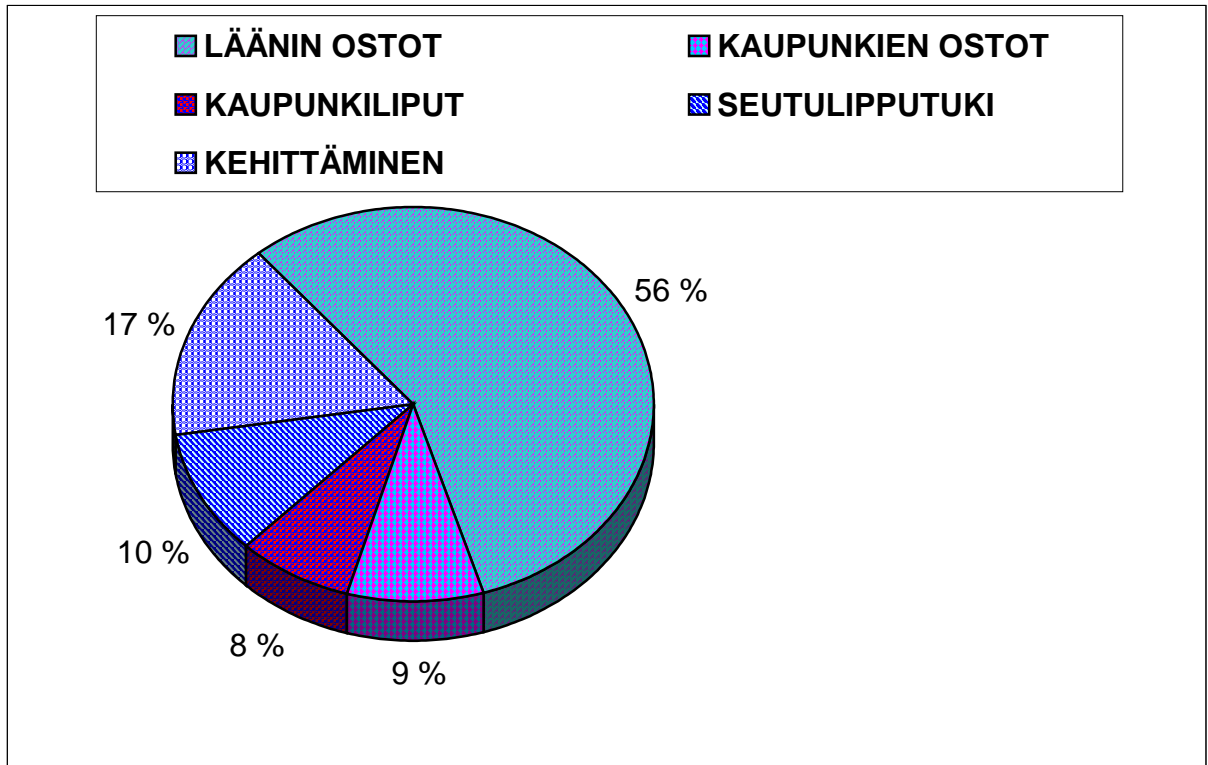
KUVIO 9. Valtion ja kuntien tuki seutulippuihin toiminta-alueittain vuosina 1999-2000

Joukkoliikenteen rahoitus

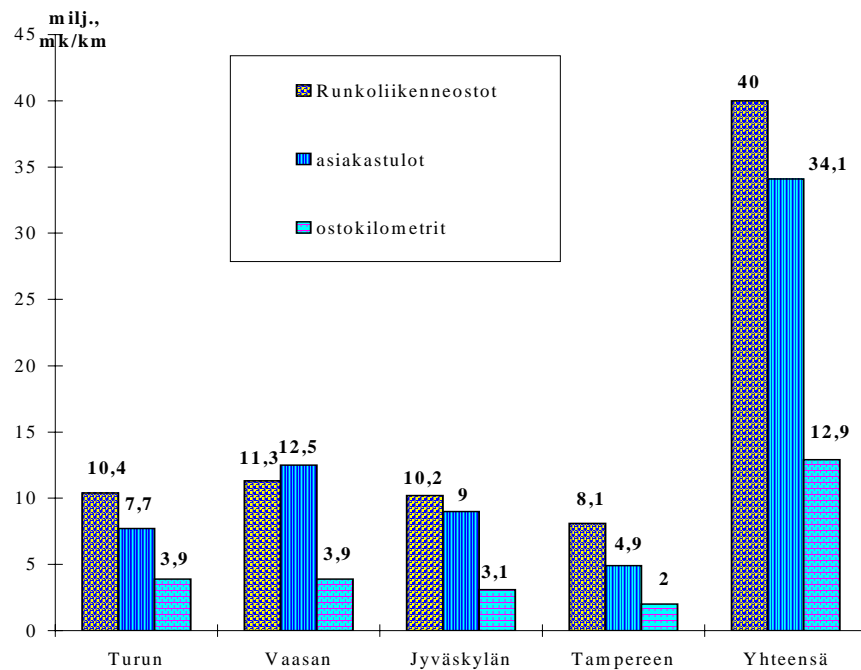
Joukkoliikenteen rahoituksessa tapahtui 1997-98 selvä siirtymä liikenteen ostamisesta matkustuksen tukemiseen. Kilpailuttamisen ja seutulippujen seurauksena ostoliikenteeseen kohdentunut määräraha supistui runsaalla neljällä miljoonalla markalla. Pääosin supistuminen aiheutui siitä, että kilpailuttamisen yhteydessä linja-autovuoroja on haettu takaisin linjaliikenneluvulle ajettavaksi pelkillä asiakastuloilla. Ostorahoituksen väheneminen ei kuitenkaan vaikuttanut vuoromääriin. Ostoliikenteeseen käytetty määräraha kääntyi vuoden 2000 aikana uudelleen nousuun muutaman vuoden ajan jatkuneen laskun jälkeen. Osasyynä on polttoaineiden hinnankorotukset ja kannattamattomien vuorojen siirtyminen ostoliikenteeksi.

Lääninhallitus osti vuonna 2000 runkoliikennettä 40 miljoonalla markalla. Ostetun liikenteen asiakastulot olivat 34 miljoonaa markkaa. Ajokilometrejä ostovuoroista kertyi 12,7 miljoonaa kilometriä ja vuoroja niissä oli 1 721. Ostetun runkoliikenteen matkustajamäärä oli 4,1 miljoonaa matkustajaa. Lääninhallitus on kilpailuttanut ostamaansa liikennettä enenevässä määrin, vuoden 2000 lopussa oli kilpailutettu 70 prosenttia läänin ostoliikenteestä.

Kuntien sisäisen liikenteen ostaminen tai tukeminen on suurimmillaan Tampereen ja Turun paikallisliikenteessä kummassakin noin 45 miljoonaa markkaa.



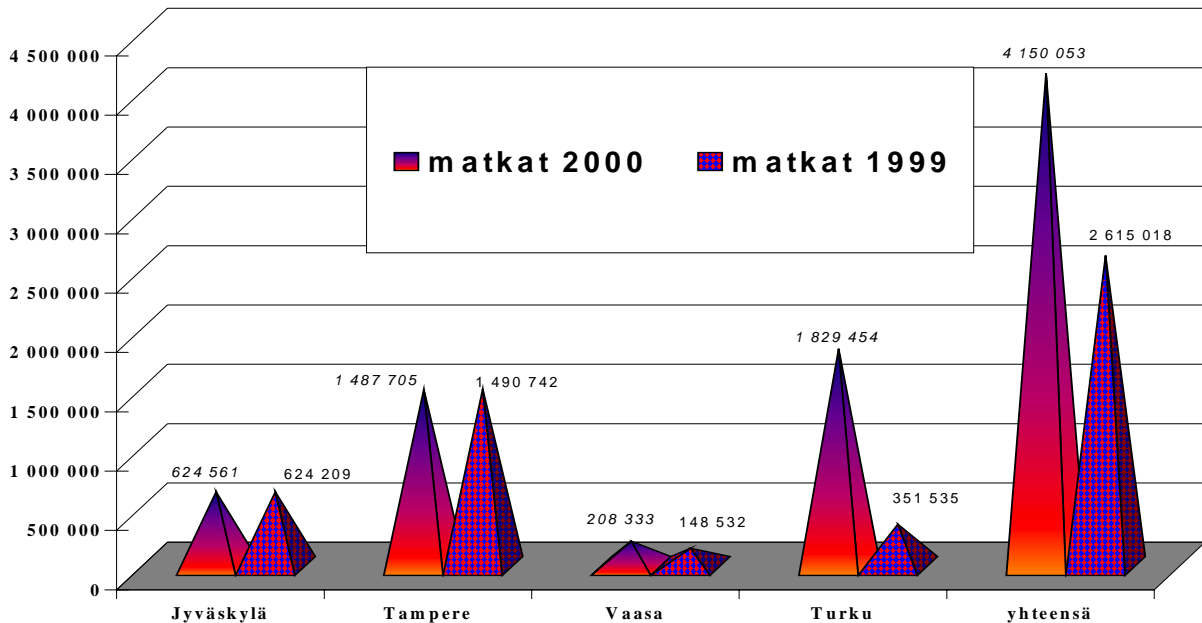
KUVIO 10. Länsi-Suomen lääninhallituksen joukkoliikenne-rahoituksen jakauma 2000



KUVIO 11. Länsi-Suomen lääninhallituksen ostama runkoliikenne toiminta-alueittain

6.5 Joukkoliikenteen edistämistoimien vaikuttavuus

Uusilla lippujärjestelmillä on ollut oleellinen vaikutus siihen, että joukkoliikenteen vuosia alaspäin menneet matkustajamäärät kääntyivät kasvuun 1990-luvun puolivälissä. Erityisesti seutulippujen käyttäjämäärä on kasvanut. Sen sijaan tehtyjen matkojen määrä ei ole kasvanut muualla kuin uusilla seutulippualueilla (lähinnä Turun seutulippualue).



KUVIO 12. Seutulipuilla tehdyt matkat toiminta-alueittain vuosina 1999-2000

Kilpailuttaminen ja kilpailuttamisuhka ovat laskeneet lääninhallituksen kustannuksia joukkoliikenneyhteyksien ostamisessa. Pääosin liikenne on jo kilpailutettu ja sitä kautta ei enää ole suuria säästöjä odotettavissa. Kilpailu saattaa aiheuttaa toisaalta liikenteenhoidon keskittymistä, toisaalta se tuo alalle uusia yrityksiä. Kilpailuttamisen eräänä ongelma on se miten pystytään järjestämään tehokkaita autokiertokokonaisuuksia linja- ja ostovuoroja yhteensovittamalla. Palveluliikenne on parantunut palvelutasoa ja liikenteen yhdistely aikaansaanut säästöjä, mutta sillä ei voida juurikaan korvata linja- ja ostoliikennettä.

Jyväskylän toiminta-alueella kaupunkiliikenteen matkustajamäärä aleni hieman, vaikka vuoromäärää lisättiin edelleen. Seutuliikenteen matkustajamäärä kasvoi hieman. Seutulipun ja kaupunkilipun hinnanalennukset vaikuttavat maaseudulla matkustajamäärien säilymiseen ja kaupunkiliikenteessä palvelutasoa on voitu parantaa. Ostotoiminta takaa maaseudun liikenteen palvelutason säilymisen ennallaan. Lippujen hinnanalennukset ovat myös osaltaan edesauttaneet ostoliikennevuorojen ottamista luvulle, joskin suurin syy on autokiertojen säilyttäminen ehjinä ja yritystoiminnan jatkuvuus. Palvelulinjat

eivät ole vaikuttaneet osto- ja linjaliikenteeseen, vaan tavoitteina ovat olleet säästöt palvelutasoa alentamatta.

Tampereen toiminta-alueella seutulippujärjestelmät ja toisaalta kilpailuttaminen ovat vaikuttaneet ostovuorojen liikenneluvulle hakemiseen. Seutulipun käyttö kasvoi kaikilla seutulippualueilla, keskimäärin lähes 10 prosenttia. Vuonna 2000 haettiin edelleen luvulle 24 ostovuoroa. Ostoliikenteestä säästyneillä rahoilla on voitu lisätä vuorotarjontaa. Seutuliput ovat kasvattaneet matkustajamääriä ja matkustajien lisääntyminen on vaikuttamassa vuorojen lisäämiseen. Palveluliikenne on parantanut joukkoliikenteen saatavuutta ja palvelutasoa ao. kunnissa. Osto- ja linjaliikenteeseen sillä ei ole ollut juurikaan vaikutusta. Hyvien kokemusten myötä osasta palveluliikennettä on tulossa pysyviä liikennepalveluja.

Turun toiminta-alueella on ostoliikenteen asema on noin 10 %:n tasolle linjaliikenteen kokonaismäärästä. Ostoliikenne on valtaosaltaan kilpailutettu jo kahteenkin kertaan, eikä vuoroja ole enää haettu takaisin luvanvaraiseksi. Satakunnan alueella on vakiintunut seutulippujärjestelmä, mikä on osaltaan säilyttämässä nykyistä linjaliikennettä, mutta siellä on kuitenkin havaittavissa ostoliikenteen tarpeen lisääntymistä. Varsinais-Suomeen on luotu parin viime vuoden aikana kattava seutulippu-/työmatkalippujärjestelmä, jonka vaikutukset näkyvät parin vuoden kuluessa. Etenkin Turun seudulla matkustus on yrittäjiltä saatujen arvioiden mukaan lisääntynyt seutulipun käyttöönoton jälkeen. Turun seutulipulla tehtiin lähes 1,5 miljoonaa matkaa viime vuoden aikana.

Vaasan toiminta-alueella seutulippujen myynti on vuonna 2000 lisääntynyt 37%, seutulippumatkustus +40,3% ja subventio 63,8%. Subvention suurempi kasvu johtuu siitä, että seutulippujen hintoja ei ole nostettu vaikka matkustus on kallistunut. Kaupunkiliikenteessä suurin muutos on tapahtunut "Joukkoliikennekokeilujen toinen aalto" -hankkeen nuorisolippukokeilujen johdosta. Seinäjoella kausilippujen myynti on noussut 17%, mutta kertalippujen myynti laski yli 20%. Asiakastuotot vähenivät arviolta 3%. Rahoitus kasvoi 12%. Vaasassa rahoitus nousi 23% vaikka kausi- ja sarjalippujen myyntimäärät nousivat, kun kertalippujen myynti väheni. Kokkolassa siirryttiin syksyllä 2000 kaupunkilippuun. Matkustus on noussut hieman, mutta tulot eivät ole kasvaneet. Kokkolassa kaupungille maksettava tuki on kasvanut lähes 50%, kun liikenteen velvoitteita on kaupungissa vuoden aikana lakkautettu. Vuorotarjontaa ei ole tarvinnut vähentää, ja joissakin yksittäistapauksissa on tarjontaa jopa voitu lisätä seutulipun ansiosista. Liikenteestä 1/3 -osa on ostoliikennettä. Ostotoiminnan avulla liikennetarjontaa on voitu ylläpitää vähintäänkin entisellä tasolla. Vuonna 2000 pidettiin väli vuosi, jolloin liikennettä ei kilpailutettu. Edellisten vuosien kilpailuttamisen tulokset voidaan pitää hyvinä, kun korvaustaso ei ole noussut ja palvelutaso ja laatu on voitu pitää entisellä tasolla. Palvelutaso on noussut alueilla, joilla on palveluliikennettä ja kutsujoukkoliikennettä. Palveluliikenteeseen käytettiin vuonna 2000 valtion rahoitusta noin 800000 markkaa. Palveluliikennettä aloitettiin vuonna 2000 viidellä uudella paikkakunnalla. Palvelutaso koetaan kohonneen niin paljon, että kaikilla paikkakunnilla on päätetty jatkaa ja edelleen kehittää palveluita. Varsinkin kutsujoukkoliikenteen osalta MYK:n edelleen kehittäminen pidetään tärkeänä.

6.6 Kehittämistoiminta

Länsi-Suomen läänin liikenteen kehittämishankkeiden kirjo on hyvin moninainen. Läänin alueella on panostettu mm. matkustamisen hinnan alentamiseen, kuntien kuljetuskustannusten alentamiseen, uusien älykorttipohjaisten maksuvälineiden kehittämiseen, liikenteen sujuvuuteen, aikatauluinformaatioon ja matkakeskusten rakentamiseen. Useat läänin hankkeista ovat olleet mukana ”Joukkoliikenteen toinen aalto” -kokeilussa. Hankkeiden tavoitteena on lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta, aktivoida eri osapuolia kehittämistöimiin ja tuoda tuoretta tutkimustietoa toimenpiteiden vaikutuksista.

Jyväskylän palveluyksikkö teetätti vuosina 1999-2000 19 kunnalle henkilölogistiikan kehittämissuunnitelmat. Tavoitteena oli selvät säästöt kunnan ja valtion tarjoamissa liikennepalveluissa siten, ettei palvelutasoa heikennetä. Suunnitelmien esitysten mukaisesti neljässä kunnassa aloitettiin palvelulinjakokeilut, Jyväskylän palvelulinjastoa laajennettiin ja viisi kuntaa on palkannut henkilökuljetuslogistiikon. Vuonna 1999 aloitettua kolmen kunnan taksikorttikokeilua jatkettiin, tarkoituksena on luoda erityisesti pieniä kuntia varten kaikkiin kunnan tarjoamiin kuljetuspalveluihin soveltuva kortti, jota voidaan myös käyttää ristiin Matkahuollon älykortin kanssa. Koko palvelulinjahanketta koskevan seurantaraportin tekeminen aloitettiin, erityistä huomiota kiinnitetään palvelulinjoilla saatuihin säästöihin. Jyväskylän paikallisterminaalin suunnittelutyö saatiin päätökseen, ja vuoden aikana aloitettiin kaksi laatukäytävähanketta, toinen koskien Jyväskylän seudun paikallisliikennettä, ja toinen Jyväskylä-Tampere väliä kokonaisuudessaan. Lääninhallitus on mukana kaikissa edellä mainituissa hankkeissa 50 % maksusuudella.

Tampereen toiminta-alueella palveluliikennekokeilujen lisäksi on panostettu mm. Tampereen kaupunkiseudun sosiaalitoimen kuljetusten älykorttipohjaisen maksujärjestelmän kehittämiseen, joka on otettu käyttöön Tampereen kaupunkiseudulla sekä Tampereen matkojenyhdistelykeskuksen selvitystyöhön.

Turun toiminta-alueella keskeisenä toimintastrategian painopistealueena on ollut seutulippujärjestelmien toteuttaminen koko Varsinais-Suomen alueella. Loimaan, Salon ja Vakka-Suomen seutuliput toteutettiin vuonna 1999. Turun seutulippuhankkeen kokeiluvaihe käynnistyi joulukuussa 1999 Turun, Raision ja Naantalien osalta ja laajeni helmikuussa 2000 myös Kaarinan ja Liedon alueille. Turun seutulippu laajennettiin heinäkuun alussa kattamaan kaikki noin 30 km:n säteellä olevat kunnat (19 kuntaa). Lääninhallitus on mukana Turun seudun liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja Porin seudulla liikenteen kehittämistarpeet projektissa (läänin osuus 30% kustannuksista). Varsinais-Suomessa on käynnistetty vuoden aikana palveluliikennekokeilut Paimion kaupungissa ja Liedon kunnassa. Selvitys on tehty Uudessakaupungissa ja Naantalien kaupungissa, sekä käynnistetty Rauman ja Salon kaupungeissa.

Vaasan palveluyksikön alueella on jatkettu seudun liikennejärjestelmäsuunnittelua. Seinäjoen seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman esiselvitys on tehty. Esiselvitys kattaa seudun seutulippualueen, eli 17 kuntaa. Vaasan matkakeskushanke käynnistettiin. Tiedottamiseen ja markkinointiin panostettiin voimakkaammin. Palveluliikennekokeiluja aloitettiin viidessä uudessa kunnassa. MYK-kokeilut laajenivat.

Toimenpide-esitykset

- Joukkoliikennepalveluiden kehittäminen kaupunkiseudulla vaihtoehtona henkilöauton käytölle vaatii uusien joukkoliikenteen houkuttelevuutta lisäävien keinojen käyttöä. Hyvänä esimerkkinä tästä on ollut seutulippujärjestelmä, jonka kehittämistä on syytä edelleen jatkaa. Lisäksi on etsittävä uusia matkustusta tukevia rahoitusratkaisuja. Läänissä on menossa myös useita hankkeita, jotka parantavat terminaaleja, matkustajainformaatiota, matkustajamukavuutta ja nopeuttavat bussiliikennettä. Näiden konkreettiseen toteuttamiseen tulee panostaa eri tahojen yhteistyönä.
- Ostoliikenteen rahoitus tulee turvata alueellisen tasapuolisuuden varmistamiseksi.
- Läänissä on tällä hetkellä runsaasti kuljetusten kehittämisprojekteja eri tahojen yhteistyönä. Osa kokeiluhankkeista alkaa olla loppusuoralla. Eri tahoilla olisi piakkoin pohdittava, mitä tapahtuu palveluliikenteelle kokeiluajan päättyessä. On haettava vastuutahot ja selvitettävä rahoitusmallit sekä erilaisille kunnille sopivat palvelutyypit.
- Kuntien tulisi yhteistyössä eri hallintokuntien, naapurikuntien, lääninhallituksen, Kansaneläkelaitoksen ja liikennöitsijöiden kanssa selvittää nykyinen palvelutaso ja sen kustannukset sekä etsiä itselleen sopiva malli henkilökuljetusjärjestelmän kehittämiseksi ja toiminnan organisoimiseksi esim. logistiikkaselvitysten ja liikennejärjestelmäsuunnitelmien avulla.
- Liikennepalveluista vastaavien tahojen yhteistyötä tulee kehittää ja saada aikaan palautejärjestelmä ongelmista.

Lähdeaineisto

Lähdetietoina on käytetty valtakunnallista liikennelupajärjestelmää (VALLU), Tilastokeskuksen ja Tielaitoksen tilastoja, Liikenneministeriön julkaisuja, aikataulujulkaisuja ja Matkahuollon seutulipputilastoja.

Arviointityön on tehnyt Länsi-Suomen lääninhallituksen liikenneosasto, raportin koostamisesta on vastannut erikoissuunnittelija Jari Lehtonen.

LIITTEET	1	Kunnat ja liikenne
	2	Seutulippujen hinnat, myynti, matkustus ja tuki 2000
	3	Tietoja palveluliikenteestä

Kunnat ja liikenne

Liite1

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksia kohti	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **
				Talvi	Kesä
VARSINAIS-SUOMI	447171	4735			
Alastaro	3117	126	346	34	22
Askainen	916	31	305	31	22
Aura	3341	57	835	96	68
Dragsfjärd	3510	76	270	55	50
Halikko	8971	152	816	63	46
Houtskari	697	46	232	0	0
Iniö	238	9	119	0	0
Kaarina	20176	46	*	74	72
Karinainen	2423	47	606	25	9
Kemiö	3333	113	333	48	41
Kiikala	1911	97	478	43	33
Kisko	1908	81	318	16	14
Korppoo	975	61	195	14	19
Koski Tl	2549	83	425	82	73
Kustavi	1003	79	201	20	37
Kuusjoki	1862	63	466	23	11
Laitila	8808	231	587	120	86
Lemu	1464	30	732	62	62
Lieto	14154	142	885	167	133
Loimaa	7175	24	652	78	52
Loimaan kunta	6064	223	866	58	35
Marttila	2121	74	424	66	57
Masku	5372	59	767	93	82
Mellilä	1243	53	414	20	11
Merimasku	1385	26	462	73	44
Mietoinen	1712	66	571	54	59
Muurla	1425	43	713	75	72
Mynämäki	6171	149	686	132	102
Naantali	13064	17	768	304	262
Nauvo	1444	73	481	14	19
Nousiainen	4188	117	598	122	101
Oripää	1336	69	445	90	63
Paimio	9807	115	701	211	189
Parainen	11943	129	543	90	95
Perniö	6181	172	442	45	42
Pertteli	3688	82	527	51	38
Piikkiö	6578	66	822	191	161
Pyhäranta	2325	56	388	77	51
Pöytyä	3725	146	745	75	53

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksoja kohti	Linja-autojen	Linja-autojen
				vuorotiheys vuoroa/vrk ** Talvi	vuorotiheys vuoroa/vrk ** Kesä
Raisio	23149	35	1157	485	475
Rusko	3370	25	674	162	162
Rymättylä	1979	45	495	41	29
Salo	24548	61	792	312	244
Sauvo	2839	108	406	35	25
Somero	9801	276	408	44	27
Suomusjärvi	1334	61	334	106	98
Särkisalo	754	23	377	11	10
Taivassalo	1815	69	454	57	59
Tarvasjoki	1921	56	480	65	60
Turku	172759	121	586	1229	1162
Uusikaupunki	17022	220	549	98	60
Vahto	1780	27	890	86	81
Vehmaa	2537	95	317	48	43
Velkua	249	6	125	20	14
Västanfjärd	834	30	209	5	2
Yläne	2177	144	363	25	20
SATAKUNTA	237723	3399			
Eura	9444	178	363	73	47
Eurajoki	5911	143	657	79	64
Harjavalta	7893	54	493	97	70
Honkajoki	2177	110	242	31	26
Huittinen	9218	224	615	93	78
Jämijärvi	2314	90	386	25	22
Kankaanpää	13035	230	621	115	87
Karvia	3012	169	232	27	19
Kiikoinen	1352	90	270	18	16
Kiukainen	3556	79	356	24	16
Kodisjoki	522	20	522	5	0
Kokemäki	8737	232	485	101	57
Kullaa	1664	76	333	19	10
Köyliö	3014	116	274	44	23
Lappi	3292	70	549	39	26
Lavia	2362	129	295	28	23
Luvia	3322	60	831	50	38
Merikarvia	3799	166	380	30	19
Nakkila	6037	91	862	105	79
Noormarkku	6214	105	388	45	35
Pomarkku	2655	100	379	43	33
Pori	76002	230	768	305	208

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksia kohti	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **
				Talvi	Kesä
Punkalaidun	3745	154	312	54	51
Rauma	37148	112	714	193	144
Siikainen	1952	125	244	6	2
Säkylä	5108	82	568	51	27
Ulvila	12464	86	733	173	107
Vampula	1774	78	296	22	16
PIRKANMAA	449628	5015			
Hämeenkyrö	9879	245	617	191	158
Ikaalinen	7752	237	431	120	111
Juupajoki	2376	113	396	46	34
Kangasala	22299	193	1014	493	415
Kihniö	2425	123	346	28	17
Kuhmalahi	1138	67	285	37	28
Kuorevesi	2766	119	395	26	9
Kuru	2853	199	259	70	58
Kylmäkoski	2641	88	660	54	49
Lempäälä	16305	138	906	522	475
Luopioinen	2413	137	402	71	63
Längelmäki	1792	160	299	35	29
Mouhijärvi	2895	118	362	55	44
Mänttä	6949	20	632	89	34
Nokia	26885	159	840	435	350
Orivesi	8857	224	554	129	103
Parkano	7835	267	435	91	69
Pirkkala	12699	46	977	468	384
Pälkäne	4270	104	534	91	84
Ruovesi	5675	242	516	77	59
Sahalahti	2232	53	446	53	45
Suodenniemi	1433	98	239	37	30
Tampere	195381	219	703	2326	2051
Toijala	8074	24	673	115	96
Urjala	5716	207	408	80	54
Valkeakoski	20469	143	787	386	236
Vammala	15478	299	553	108	66
Vesilahti	3414	118	488	27	19
Viiala	5214	32	869	80	69
Viljakkala	1950	73	279	27	19
Vilppula	5787	176	413	74	22
Virrat	8255	374	434	115	92
Ylöjärvi	20454	97	974	485	457
Äetsä	5067	101	390	72	56

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksoja kohti	Linja-autojen vuorotiheys vuorokaudessa ** Talvi	Linja-autojen vuorotiheys vuorokaudessa ** Kesä
KESKI-SUOMI	261114	5099			
Hankasalmi	5754	233	262	51	29
Joutsa	4249	153	327	55	38
Jyväskylä	79134	57	754	428	315
Jyväskylän mlk	32370	219	1044	366	264
Jämsä	12786	276	533	161	112
Jämsänkoski	7678	142	591	114	71
Kannonkoski	1736	137	217	17	7
Karstula	5147	261	322	40	23
Keuruu	11879	364	410	70	37
Kinnula	2121	90	236	15	6
Kivijärvi	1607	106	179	19	9
Konnevesi	3212	151	229	27	19
Korpilahti	5049	192	297	61	53
Kuhmoinen	2975	197	213	31	28
Kyyjärvi	1792	121	299	13	13
Laukaa	16519	270	612	112	82
Leivonmäki	1202	109	200	35	21
Luhanka	936	57	134	9	2
Multia	2157	176	270	10	2
Muurame	8096	62	736	62	51
Petäjävesi	3766	153	290	54	46
Pihtipudas	5221	265	307	45	18
Pylkönmäki	1129	105	161	14	6
Saarijärvi	10481	301	552	80	50
Sumiainen	1330	70	333	10	8
Suolahti	5643	32	513	68	49
Toivakka	2363	132	263	41	32
Uurainen	3118	123	390	31	17
Viitasaari	7928	391	264	56	27
Äänekoski	13736	156	763	128	87
ETELÄ-POHJANMAA	195678	4543			
Alahärmä	4905	134	491	21	4
Alajärvi	9366	227	446	118	35
Alavus	9936	278	473	116	76
Evijärvi	3071	137	439	34	15
Ilmajoki	11852	266	697	65	36
Isojoki	2702	115	270	47	22
Jalasjärvi	8941	288	559	70	55

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksia kohti	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk **
				Talvi	Kesä
Jurva	4774	145	597	33	7
Karjajoki	1760	69	251	32	13
Kauhajoki	14843	359	571	81	34
Kauhava	8400	177	600	44	26
Kortesjärvi	2551	144	510	37	8
Kuortane	4468	159	406	60	35
Kurikka	10707	175	595	58	35
Lappajärvi	4049	104	405	34	8
Lapua	14068	240	586	114	67
Lehtimäki	2134	123	356	33	11
Nurmo	10857	123	1206	70	60
Peräseinäjoki	3813	125	347	39	20
Seinäjoki	30313	52	866	202	146
Soini	2796	174	399	47	20
Teuva	6629	199	474	32	5
Töysä	3186	121	354	22	12
Vimpeli	3557	114	445	29	19
Ylihärnä	3127	55	521	38	24
Ylistaro	5663	201	708	44	34
Ähtäri	7210	241	401	80	47
POHJANMAA	173249	2857			
Isokyrö	5165	171	430	40	29
Kaskinen	1552	4	517	13	7
Korsnäs	2250	85	321	18	10
Kristiinankaupunki	8091	226	352	75	38
Kruunupyö	6842	244	428	62	30
Laihia	7429	210	464	43	32
Luoto	4093	48	1364	36	17
Maalahti	5637	173	332	57	37
Maksamaa	1102	54	184	33	23
Mustasaari	16585	351	721	156	87
Närpiö	9773	403	514	65	38
Oravainen	2302	67	209	51	34
Pedersöre	10255	236	540	66	17
Pietarsaari	19626	27	1308	110	46
Uusikaarlepyy	7503	248	577	54	28
Vaasa	56763	71	757	227	153
Vähäkyrö	4731	81	364	33	26
Vöyri	3550	160	355	66	46

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Maakunta/kunta	Väkilukuarvio 31.12. 2000	Yleisten teiden pituus 1.1. 2000, km	Asukkaita taksia kohti	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk ** Talvi	Linja-autojen vuorotiheys vuoroa/vrk ** Kesä
KESKI-POHJANMAA	71309	1307			
Halsua	1548	76	194	5	2
Himanka	3244	75	541	57	32
Kannus	6112	140	679	47	27
Kaustinen	4419	95	442	40	24
Kokkola	35533	109	987	172	111
Kälviä	4602	146	657	70	42
Lestijärvi	1038	71	208	15	9
Lohtaja	2953	106	492	51	29
Perho	3157	150	351	32	10
Toholampi	3786	142	541	42	19
Ullava	1102	53	220	14	4
Veteli	3815	144	318	32	18
LÄNSI-SUOMI	1835872	26943	581		

*Kaarina ja Turku ovat takseissa yhteislupa-alueita

**Linja-autovuorot eivät sisällä suurimpien kaupunkien sisäisiä vuoroja.

LIITE 2

Seutulippujen myynti, matkustus, hinnat ja tuki vuonna 2000

Seutulippualue/ kunta	Myynti kpl v.1998	Myynti kpl v.1999	Myynti kpl v.2000	Matkojen määrä kpl v. 2000	Valtion ja kuntien rahoitus mk/lippu v. 2000	Asiakas- hintaa mk v. 2000	Valtion ja kuntien rahoitus mk v.2000	Rahoituksen osuus kokonais- hinnasta % v. 2000
Jyväskylän seutulippu								
Hankasalmi	121	107	93	3384	251	525		32
Joutsa	56	59	67	2306	513	630	34358	45
Jyväskylä	3661	3645	3731	195850	258	388	962232	40
Jyväskylän mlk	3041	2220	2061	94366	165	360	339981	31
Jämsä	1508	1608	1795	67655	164	294	294548	36
Jämsänkoski	483	588	561	19932	164	318	91968	34
Keuruu	212	276	388	12894	320	521	124160	38
Konnevesi	10	13	21	731	416	621	8732	40
Korpilahti	326	372	385	14721	208	430	80232	33
Laukaa	1957	1865	1961	80252	156	388	299172	28
Leivonmäki	34	31	27	1046	375	529	10138	42
Muurame	1361	1324	1261	50383	100	361	126661	22
Petäjävesi	220	246	244	8685	165	525	36999	22
Saarijärvi	188	191	209	7705	366	585	76445	38
Suolahti	1134	757	793	27631	137	269	108388	34
Toivakka	57	66	40	1521	182	525	7265	26
Uurainen	256	257	299	11245	161	529	48160	23
Äänekoski	936	673	722	24254	171	418	123815	29
yhteensä	15561	14298	14658	624561	353	378	2796569	
*Jyväskylän alueen asiakashinnat ovat keskihintoja								
Tampereen kaupunkiseudun seutulippu								
Kangasala	2964	3126	3079	150335	72,2	400	222307	15
Lempäälä	3046	2920	2977	144367	102,14	400	304093	20
Nokia	2955	2700	3008	148330	90,62	400	272589	18
Pirkkala	2437	3123	3295	163436	88,83	310	292692	22
Tampere	5300	5955	6003	306509	104,07	400	624735	21
Ylöjärvi	3197	3291	3758	207885	88,23	400	331589	18
yhteensä	19899	21115	22120	1120862			2048005	
<i>opiskelijaseutulippu</i>	7903	10415	9860					

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Seutulippualue/ kunta	Myynti kpl	Myynti kpl	Myynti kpl	Matkojen määrä kpl	Valtion ja kuntien rahoitus mk/lippu	Asiakas- hint mk	Valtion ja kuntien rahoitus mk	Rahoituksen osuus kokonais- hinnasta %
	v.1998	v.1999	v.2000	v. 2000	v. 2000	v. 2000	v.2000	v. 2000
Toijalan seudun seutulippu								
Kylmäkoski	154	80	96	3887	308,9	305	29654	50
Lempäälä	636	641	616	23732	154,82	305	95369	34
Toijala	650	510	609	21236	178,87	305	108933	37
Urjala	82	76	126	4845	372,8	305	46973	55
Valkeakoski	1759	1660	1840	71180	269,27	305	495460	47
Vesilahti	162	34	132	4198	176,1	305	23245	37
Viiala	519	428	435	15962	223,53	305	97235	42
Tampere	334	624	802	39330	259,18		207866	35
yhteensä	4296	4053	4656	184370			1104735	
<i>opiskelijaseutulippu</i>	1918	2659	2356					
Lisäksi vyöhykehinnat 490-570 mk, Tampereella vain vyöhykehinnat								
Tampereen itäinen seutulippu								
Juupajoki	13	33	16	615	336,25	400	5380	46
Kangasala	42	95	133	4968	151,31	400	20124	27
Längelmäki	8	44	28	795	132,39	400	3707	25
Orivesi	140	411	468	18881	232,35	400	108742	37
Pälkäne	42	97	132	4923	140,87	400	18595	26
Ruovesi	34	91	38	1321	304,52	400	11572	43
Sahalahti	35	44	40	1969	109,95	400	4398	22
Tampere	38	121	113	5955	276,56		31252	32
Valkeakoski	5	41	43	2558	398,44	400	17133	50
yhteensä	357	977	1011	41985			220903	
<i>opiskelijaseutulippu</i>	522	1136	1261					
Lisäksi vyöhykehinnat 600-700 mk, Tampereella vain vyöhykehinnat								
Tampereen läntinen seutulippu								
Huittinen	9	64	34	1351	614,2	450	20883	58
Hämeenkyrö	127	417	509	20441	110,2	400	56092	22
Ikaalinen	56	222	322	13678	345,74	400	111328	46
Kihniö	11	21	16	473	348,69	400	5579	47
Kuru	36	105	114	4154	57,05	400	6504	13
Mouhijärvi	15	30	51	1630	79,76	400	4068	17
Nokia	25	87	89	3214	492,7	400	43851	55
Parkano	28	55	130	3673	245,47	400	31911	38
Suodenniemi	2	3	2	66	198,5	350	397	36
Tampere	134	501	1081	48646	308,28		333249	34
Vammala	118	316	427	16013	473,23	400	202070	54
Viljakkala	17	34	28	1066	185,5	400	5194	32
Ylöjärvi	30	88	152	5741	315,07	400	47891	44
Äetsä	18	60	88	3912	744,06	400	65478	65
yhteensä	626	2003	3043	124058			934495	
<i>Opiskelijaseutulippu</i>	447	1034	1111					
Lisäksi vyöhykehinnat 500-890 mk, Tampereella vain vyöhykehinnat								

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Seutulippualue/ Kunta	Myynti kpl	Myynti kpl	Myynti kpl	Matkojen määrä kpl	Valtion ja kuntien rahoitus mk/lippu	Asiakas- hint mk	Valtion ja kuntien rahoitus mk	Rahoituksen osuus kokonais- hinnasta %, v. 2000
	v.1998	v.1999	v.2000	v. 2000	v. 2000	v. 2000	v.2000	
Mäntän seudun seutulippu								
Juupajoki		5	18	438	162,83	350	2931	32
Keuruu		11	18	488	203,5	350	3663	37
Kuorevesi		9	20	586	42,65	310	853	12
Mänttä		68	63	1937	229,7	195	14471	54
Orivesi		14	11	291	409,27	350	4502	54
Ruovesi		13	46	1368	184,26	350	8476	35
Vilppula		322	383	11322	74,21	195	28423	28
yhteensä		442	559	16430			63319	
<i>opiskelijaseutulippu</i>		1655	1683					
Mäntän ja Vilppulan lippu 195 mk vain Mänttä-Vilppula -välillä, muutoin 310 mk								
Seinäjoen seutulippualue								
Alavus		43	81	3185	398	650	32268	38
Ilmajoki		134	108	4744	140	400	16950	28
Isojoki		17	25	768	224	450	5606	33
Jalasjärvi		40	22	870	290	400	6380	42
Jurva		38	52	1853	292	310	15198	49
Karjajoki		6	4	182	683	310	2733	69
Kaskinen		235	230	6515	152	400	36751	29
Kauhajoki		98	78	2752	447	400	34867	53
Kristiinankaupunki		3	3	56	85	450	256	16
Kurikka		141	175	6432	300	400	52568	43
Lapua		183	165	4745	49	400	8217	11
Nurmo		330	162	4728	90	310	14628	23
Närpiö		-	2	13	-	450	0	0
Peräseinäjoki		32	42	1507	218	400	9180	35
Seinäjoki		77	96	3566	284	400	27300	42
Teuva		10	31	883	124	400	883	7
Ylistaro		19	26	1019	123	400	3220	24
yhteensä		1406	1302	43818			267005	
Vaasan seutulippualue								
Jurva		254	199	6280	433	350	86220	55
Kaskinen		3	0	0	-	800	9	-
Korsnäs		4	51	1388	266	310	13605	46
Kristiinankaupunki		43	54	1969	986	900	53269	52
Laihia		379	366	13583	303	310	111426	50
Maalahti		280	336	9513	236	310	79530	43
Maksamaa		18	29	612	59	310	1732	16
Mustasaari		327	344	10958	108	310	37248	26
Närpiö		156	227	7951	538	600	122198	47
Oravainen		38	28	1093	422	350	11839	55
Teuva		7	12	350	608	450	7297	57
Uusikaarlepyy		1	0	0	-	800	0	
Vaasa		93	145	4266	297	310	43091	49
Vähäkyrö		199	192	6133	213	310	40968	41
Vöyri		108	147	4347	297	310	43707	49
yhteensä		1910	2130	68443			652139	
Seutulippualue/	Myynti	Myynti	Myynti	Matkojen	Valtion ja	Asiakas-	Valtion ja	Rahoituksen

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Kunta	kpl	kpl	kpl	määrä	kuntien	hinta	kuntien	osuus
				kpl	rahoitus	mk	rahoitus	kokonais-
					mk/lippu		mk	hinnasta
	v.1998	v.1999	v.2000	v. 2000	v. 2000	v. 2000	v.2000	%
								v. 2000
Kokkolan seutulippualue								
Kokkola		57	128	4488	192	500	24643	28
Kruunupyö		24	73	2174	138	310	10124	31
Kälviä		30	107	3255	115	310	12318	27
Lohtaja		20	77	3277	76	450	5927	15
Luoto		25	90	2542	74	310	6725	19
Oravainen		4	4	65	42	350	169	11
Pedersöre		1081	2127	67452	157	200	335777	44
Pietarsaari		92	214	5962	99	450	21270	18
Toholampi		1	5	143	461	500	2305	48
Uusikaarlepyy		67	213	6714	167	310	35660	35
yhteensä		1401	3038	96072			454918	
<i>Opiskelijaseutulippujen myynti (kpl) v. 2000 Seinäjoen alue 2447, Vaasan alue 1289 ja Kokkolan alue 117</i>								
Turun seutulippualue								
Askainen			39	1 533	239	400	9 302	37
Kaarina			4 934	207 288	99	250	490 080	28
Lemu			117	4 568	159	350	18 627	31
Lieto			2 487	116 468	118	310	294 137	28
Masku			671	29 929	147	310	98 901	32
Merimasku			131	5 480	194	350	25 358	36
Mietoinen			79	4 365	295	450	23 296	40
Naantali			5 846	217 351	108	250	632 654	30
Nousiainen			235	10 229	190	350	44 626	35
Paimio			595	22 803	246	350	146 240	41
Parainen			1 071	40 085	150	350	160 297	30
Raisio			6 812	273 474	85	250	579 924	25
Rusko			394	19 612	108	330	42 452	25
Sauvo			163	5 857	254	400	41 411	39
Turku			7 986	450 634	189	250	1 512 003	43
Vahto			221	10 240	208	350	45 858	37
Velkua			6	359	772	500	4 629	61
yhteensä			31 787	1 420 275			4 169 795	
<i>opiskelijaseutulippu</i>			1387	57183				
Loimaan seutulippu								
Alastaro			0	0		310	0	0
Aura			17	426	152	310	2 583	33
Karinainen			16	390	161	310	2 583	34
Koski Tl			0	0		500	0	0
Loimaa			15	405	101	310	1 515	25
Loimaan kunta			1	41	169	310	169	35
Marttila			0	0		310	0	0
Mellilä			0	0		310	0	0
Seutulippualue/	Myynti	Myynti	Myynti	Matkojen	Valtion ja	Asiakas-	Valtion ja	Rahoituksen

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Kunta	kpl	kpl	kpl	määrä	kuntien	hinta	kuntien	osuus
				kpl	rahoitus	mk	rahoitus	kokonais-
					mk/lippu		mk	hinnasta
	v.1998	v.1999	v.2000	v. 2000	v. 2000	v. 2000	v.2000	%
								v. 2000
Oripää			21	586	159	310	3 348	34
Pöytyä			17	682	259	310	4 406	46
Tarvasjoki			0	0		310	0	0
Yläne			0	0		310	0	0
yhteensä			87	2530			14 603	
Loimaan työmatkalippu								
Alastaro			0	0		700	0	0
Aura		172	188	6114	50	400	9 341	11
Karinainen		37	36	1066	259	400	9 340	39
Koski Tl		17	3	81	71	700	212	9
Loimaa		5	12	410	153	900	1 833	15
Loimaan kunta			0	0		900	0	0
Marttila		67	64	2250	386	400	24 692	49
Mellilä			0	0		700	0	0
Oripää		1	0	0		700	0	0
Pöytyä		54	63	1807	235	400	14 799	37
Tarvasjoki		7	35	1076	196	400	6 855	33
Yläne		2	2	57	178	700	355	20
yhteensä		362	403	12 861			67 428	
Salon seutulippu								
Halikko		410	565	22528	92,79	300	52 424	24
Kemiö		7	0	0		500		
Kiikala		69	117	4765	307,68	400	35 998	43
Kisko		22	53	2030	137,85	400	7 306	26
Koski Tl		21	38	1085	55,05	500	2 092	10
Kuusjoki		124	118	4827	176,78	400	20 860	31
Marttila		24	12	489	132,42	400	1 589	25
Muurla		23	44	1336	13,32	300	586	4
Paimio		227	321	10338	163,58	400	52 509	29
Perniö		443	632	22911	122,97	400	77 715	24
Pertteli		176	280	12034	130,56	300	36 558	30
Salo		307	438	17027	185,72	300	81 346	38
Sauvo		7	9	279	65,33	400	588	14
Somero		39	67	2179	140,67	500	9 425	22
Suomusjärvi		58	81	2979	179,01	400	14 500	31
Särkisalo		10	8	270	194,13	500	1 553	28
yhteensä		1 967	2 783	105 077			395 049	
<i>opiskelijaseutulippu</i>								
Vakka-Suomen seutulippu								
Kustavi		1				400		
Laitila		103	142	4808	176,14	400	25 012	31
Mietoinen		0				400		
Mynämäki		24	13	474	370,46	300	4 816	55
Pyhäranta		43	57	1789	194,56	350	11 090	36
Taivassalo		11	23	678	167,48	400	3 852	30
Uusikaupunki		180	316	9282	84,54	300	26 715	22
Vehmaa		18	23	622	160,13	300	3 683	35
yhteensä		380	574	17 653			75 168	
Seutulippualue/	Myynti	Myynti	Myynti	Matkojen	Valtion ja	Asiakas-	Valtion ja	Rahoituksen

Liikenteen peruspalvelut Länsi-Suomen läänissä 2000

Länsi-Suomen lääninhallitus

Kunta	kpl	kpl	kpl	määrä	kuntien	hinta	kuntien	osuus
				kpl	rahoitus	mk	rahoitus	kokonais-
					mk/lippu		mk	hinnasta
	v.1998	v.1999	v.2000	v. 2000	v. 2000	v. 2000	v.2000	%, v. 2000
Vakka-Suomen työmatkalippu								
Kustavi		9	10	378	280,10	900	2 801	24
Laitila		25	57	1862	155,46	900	8 861	15
Mietoinen		46	28	1290	257,71	500	7 216	34
Pyhäranta		0				900		
Taivassalo		3	9	224	427,97	900	3 852	32
Uusikaupunki		63	101	3777	337,83	900	34 121	27
Vehmaa		22	73	2235	231,48	500	16 898	32
yhteensä		168	278	9 766			73 749	
Satakunnan seutulippu								
Eura	169	77	104	3127	145,57	450	15 140	24
Eurajoki	637	577	605	21477	176,33	310	106 680	36
Harjavalta	392	397	462	15529	212,89	310	98 355	41
Honkajoki	102	49	28	634	10,70	350	300	3
Huittinen	9	9	0	0		500	0	
Jämijärvi	89	13	10	178	-13,93	350	-139	-4
Kankaanpää	69	49	56	1808	224,12	600	12 551	27
Kiikoinen	22		1	0	-600,00	600	-600	
Kiukainen	50	26	60	2022	347,09	350	20 826	50
Kokemäki	86	56	69	2171	651,63	500	44 962	57
Kullaa	178		31	1438	377,02	310	11 688	55
Lappi	1	135	136	4461	121,32	310	16 499	28
Luvia	747	580	642	23169	194,56	310	124 905	39
Merikarvia	70	42	43	1414	208,63	400	8 971	34
Nakkila	332	275	304	10127	115,04	310	34 972	27
Noormarkku	607	435	419	16549	130,08	310	54 504	30
Pomarkku	210	141	179	6255	193,80	350	34 690	36
Pori	1459	1 575	1846	65099	275,75	310	509 029	47
Rauma	660	673	801	27752	328,29	400	262 963	45
Siikainen	60	18	5	168	123,76	450	619	22
Säkylä	41	52	58	1721	419,23	350	24 316	55
Ulvila	679	757	941	34993	120,20	280	113 110	30
Laitila	138	154	107	3442	180,97	400	19 364	31
Pyhäranta	238	196	263	9213	141,10	350	37 109	29
yhteensä		6286	7170	252747			1550813	
<i>opiskelijaseutulippu</i>			4805	170000				
Huittinen-Vammala seutulippu								
Huittinen	200	92	69	1992	514,23	390	35 482	57
Vampula	612	10	0	0				
Vammala	50	67	144	3987	204,72	390	29 480	34
Äetsä	86	27	39	1215	186,92	330	7 290	36
yhteensä		196	252	7 194			72 252	
<i>opiskelijaseutulippu</i>			686	27440				
Pohjois-Satakunnan seutulippu								
Honkajoki			4	148	176,00	350	704	33
Jämijärvi			2	45	0,00	350	0	0
Kankaanpää			26	794	46,04	350	1 197	12
Karvia			4	54	0,00	350	0	0
Kiikoinen						350		
Lavia			6	223	235,00	350	1 410	40
Pomarkku			2	60	117,00	350	234	25
Siikainen			1	27	105,00	400	105	21
yhteensä			45	1 351				
Lääni yhteensä		57014	95896	4150053	156		14964595	

Liite 3

Palveluliikenne 2000					
Kunta	autojen lukumäärä		matkustajat vuodessa	kokeilu	pysyvä
	linja-auto	taksi			
Hämeenkyrö	1	1	11030	x	
Ikaalinen	1		1533	x	
Kangasala	1		7557		x
Mänttä	1		11060		x
Nokia	1		12568		x
Orivesi	1		10025	x	
Pirkkala	1		1905	x	
Pälkäne		1	904	x	
Ruovesi		1	1267	x	
Tampere	15		165 066	x	
Toijala		1	1985	x	
Urjala		3	276	x	
Valkeakoski	1		3914		x
Viiala		1	676	x	
Vilppula	1		1498	x	
Seinäjoki	2	2	16551		
Alavus		1	622		
Lapua	1		223		
Kokkola	1		8471		
Pietarsaari	3		22393		
Luoto	1		1574		
Pedersöre		2	739		
Uusikaarlepyy		1	310		
Hankasalmi		2	8000	x	
Jyväskylä	3	2	300000	x	x
Jyväskylän mlk		1	15000	x	
Laukaa				x	
Muurame		2	85275	x	
Viitasaari		1	7506	x	
Äänekoski		2			
Lieto	1		997	x	
Paimio	1		3420	x	
Turku	1		100282	x	